

SVI (ZA)JEDNO

LIST
ODGOJNOG
DOMA
BEDEKOVČINA

SADRŽAJ:

- **RIJEČ RAVNATELJA: ODGOJNI DOM BEDEKOVČINA U PROCESU TRANSFORMACIJE I DEINSTITUCIONALIZACIJE**
- **PRAVA DJECE U LOKALNOJ ZAJEDNICI**
- **ULOGA I ZNAČAJ ŠKOLE U LOKALNOJ ZAJEDNICI**
- **POMOĆNIK U NASTAVI KAO VAŽAN ČIMBENIK SAMOOSTVARENJA DJETETA S POTEŠKOĆAMA U RAZVOJU**
- **POLUDNEVNI BORAVAK U ŠKOLI**
- **ISKUSTVO RADA U POLUDNEVNOM BORAVKU**
- **EVALUACIJA TRENINGA SOCIJALNIH VJEŠTINA U GRUPI POLUDNEVNOG BORAVKA PRI OSNOVNOJ ŠKOLI MARIJA BISTRICA**
- **SMJERNICE ZA ALTERNATIVNU SKRB IZ PERSPEKTIVE ODGOJNOG DOMA**
- **INTENZIVNA GRUPA POLUDNEVNOG BORAVKA U ODGOJNOM DOMU BEDEKOVČINA**

- **USLUGA SAVJETOVANJA I POMAGANJA OBITELJI U OŠ STJEPANA RADIĆA U BRESTOVCU OREHOVIČKOM**
- **USLUGA SAVJETOVANJA I POMAGANJA OBITELJI- MOBILNI TIM**
- **KREATIVNOST U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU**
- **MEĐUNARODNI VOLONTERSKI KAMP**
- **ODNOS ODGAJATELJA I KORISNIKA**
- **JA, ODGAJATELJ**
- **RIJEČ UREDNIŠTVA**

ODGOJNI DOM BEDEKOVČINA U PROCESU TRANSFORMACIJE I DEINSTITUCIONALIZACIJE

Odgojni dom Bedekovčina je od svog osnivanja 1945. godine pa do danas bio i ostao jedina ustanova socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj za smještaj isključivo ženske populacije s problemima u ponašanju i teškoćama mentalnog zdravlja te se od strane centara za socijalnu skrb još uvijek percipira kao ustanova za tretman „složenijih slučajeva“, što podrazumijeva smještaj i tretman korisnica kod kojih problemi u ponašanju traju već duže vrijeme, složeniji su i inenzivniji te visoko rizični, uvjetovani i strukturom ponašanja, i osobnosti, te bitno narušenim odnosima u užoj i /ili široj socijalnoj sredini. Bez obzira na navedeno, za tretman u Odgojnom domu Bedekovčina, jednako kao i za tretman u bilo kojoj drugoj ustanovi ili udruzi koja se bavi tretmanom djece s problemima u ponašanju, potrebna je voljnost korisnice za boravak u Domu i suradnja u realizaciji zacrtanih tretmanskih ciljeva.

Unutar preko 70 godina svoga djelovanja prijem i otpust korisnica varirao je iz godine u godinu. U posljednjih 25 godina trend prijema je opadao, naročito broj prijema korisnica s izrečenom odgojnom mjerom upućivanja u odgojnu ustanovu. Razlozi tome su bili rat i poraće, zatim sve prisutniji demografski razlozi, iniciranje strategije regionalizacije socijalnih usluga i trendovi koji ne podupiru model institucionalnog tretmana. U skladu s posljednja tri navedena razloga i usporedo s pokrenutim procesom deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj pokrenutim od strane ministarstva nadležnog za socijalnu skrb 2014. godine je donesen novi statut kojim je djelatnost Doma proširena i na mogućnost pružanja socijalnih usluga u zajednici. Odgojni dom Bedekovčina se time počeo orijentirati na razvijanje preventivnih programa u radu s djecom, mladima i obiteljima u riziku na području Krapinsko - zagorske županije. Iste godine osnovana je i Učeničko - domska zadruga "Sova". Tako je djelatnost Doma donošenjem novog statuta proširena na pružanje socijalnih usluga za djecu i mlade, i njihove obitelji u riziku - ponajprije na pružanje usluge poludnevnog boravka te usluge savjetovanja i pomaganja obitelji. Što se tiče pružanja usluge smještaja, budući da je Odgojni dom Bedekovčina uvršten u 32 prioriteta doma socijalne skrbi za provedbu procesa deinstitucionalizacije, što nam je omogućilo korištenje sredstava iz EU fondova, postavili smo si cilj razviti uslugu organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku kao i uslugu organiziranog stanovanja uz povremenu podršku, čime bismo napokon dosegli standard kvalitete pružanja usluge smještaja za djecu i mlade kakav imaju zapadno europske zemlje.

Odgojni dom Bedekovčina danas je ustanova socijalne skrbi koja pruža usluge smještaja, savjetovanja, pomaganja, odgoja te poludnevnog boravka u školi i u Domu djeci i mladima s problemima u ponašanju i teškoćama mentalnog zdravlja, odnosno djeci i mladima u riziku od manifestiranja problema u ponašanju i teškoća mentalnog zdravlja te savjetovanja i pomaganja obiteljima.

Trenutno imamo jednu odgojnu grupu korisnica na smještaju u Domu, dvije odgojne grupe poludnevnog boravka u Domu u kojima su za sad zastupljeni učenici osnovnih škola u Stubičkim Toplicama, Mariji Bistrici i Zlatar Bistrici, zatim dvije odgojne grupe poludnevnog boravka pri Osnovnoj školi Bedekovčina, dvije odgojne grupe poludnevnog boravka pri Osnovnoj školi Stjepan Radić u Brestovcu Orehovičkom, jednu odgojnu grupu poludnevnog boravka pri Osnovnoj školi Mače, jednu odgojnu grupu pri Osnovnoj školi Vladimir Bosnar u Stubičkim Toplicama, jednu odgojnu grupu pri Osnovnoj školi u Krapinskim Toplicama i jednu odgojnu grupu pri Osnovnoj školi Marija Bistrica. Imamo jedan mobilni tim za pružanje usluga savjetovanja i pomaganja obitelji te tri tima za pružanje usluga savjetovanja i pomaganja obitelji pri osnovnim školama čija su djeca njihovi učenici. Sveukupno trenutno pružamo preko 100 socijalnih usluga, što je u odnosu na 2013. godinu trostruko više. Vizija Odgojnog doma Bedekovčina je i dalje razvijati što veću dostupnost usluga na području rada s djecom, mladima i obiteljima u riziku u skladu s društvenim potrebama za socijalnim uslugama na lokalnoj i regionalnoj razini. U skladu s tim, prema donijetom Strateškom planu razvoja Odgojnog doma Bedekovčina za razdoblje 2017. - 2019. i Individualnom planu deinstitucionalizacije i transformacije Odgojnog doma Bedekovčina koji je u srpnju 2017. donijelo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Odgojni dom Bedekovčina je postao, iako se još nije službeno preimenovao, Centar za pružanje usluga u zajednici Zagorje.

Danas s ponosom možemo reći da je Odgojni dom Bedekovčina trenutno jedini dom za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Republici Hrvatskoj koji je iskoristio sva moguća raspoloživa sredstva iz fondova Europske unije u cilju unapređenja kvalitete socijalnih usluga koje već pruža te razvoja novih socijalnih usluga koje planira početi pružati. 26. veljače 2018. godine prijavljen je projekt na Europski fond za regionalni razvoj „Unapređivanje infrastrukture pružatelja socijalnih usluga djeci i mladima kao podrška procesu deinstucionalizacije - faza 1“ vrijednosti 15 000 000 kn koji uključuje rušenje postojećih smještajnih jedinica te izgradnju dva potpuno nova objekta na tom mjestu: jedan objekt za pružanje socijalne usluge poludnevnog boravka kod pružatelja usluga socijalne skrbi, zatim za pružanje usluge savjetovanja i pomaganja obitelji, za prostore centralne kuhinje Doma, Uprave Doma i arhivu te jednu kuću parcelarno odvojenu od prethodno spomenutog objekta za pružanje usluge organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi osnovnoškolske dobi s područja naše županije. Projekt također uključuje kupnju zemljišta i izgradnju još jedne kuće na lokaciji udaljenijoj od većeg mjesta / grada za provedbu diferenciranog tretmana u sklopu usluge organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku za djevojke s problemima u ponašanju sklonima konzumaciji sredstava ovisnosti, kupnju stana za provedbu usluge organiziranog stanovanja uz povremenu podršku i uređenje garsonijere u zgradi na adresi Aleja D. Domjanića 13 koja je u vlasništvu Doma, također za provedbu usluge organiziranog stanovanja uz povremenu podršku te kupnju jednog novog kombi vozila za potrebe prijevoza korisnika. Za novoizgrađena tri stambena objekta, u sklopu pružanja usluge poludnevnog boravka kod pružatelja usluga socijalne skrbi te u sklopu pružanja usluge organiziranog stanovanja uz sveobuhvatnu podršku, su predviđena uređenja tzv. senzornih soba koje će biti opremljene sa specifičnom opremom prilagođenom kategoriji djece i mladih s kojima radimo, što je novina na području socijalno-pedagoškog tretmana u domovima za djecu i mlade s problemima u ponašanju i bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Hrvatskoj. Za navedeni projekt Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku nam je dalo potrebnu suglasnost pri čemu je važno napomenuti da navedena suglasnost podrazumijeva i dio neprihvatljivih troškova za dobivanje sredstava iz EU fonda za novi prostor Uprave Doma i arhivu. Realizacija projekta bi trebala započeti u rujnu ove godine i završiti do 31. kolovoza 2020. Članovi projektnog tima su Tamara Kotarski, v.d. ravnateljica i Gordana Tenšek, voditeljica računovodstva.

06. travnja prijavljen je projekt na natječaj za dobivanje financijskih sredstava iz Europskog socijalnog fonda „Podrška procesu deinstucionalizacije i prevencije institucionalizacije djece i mladih”. Projekt se nadovezuje na prethodno spomenuti infrastrukturni projekt te obuhvaća troškove najma prostora za vrijeme rušenja postojećih objekata i izgradnju novih u kojima će se početi provoditi usluga organiziranog stanovanja za postojeće korisnice na smještaju te za nove korisnike kojima će biti potrebna navedena usluga, zatim iznajmljivanje prostora za poludnevni boravak u Krapini i pružanje usluge savjetovanja i pomaganja obitelji putem tzv. mobilnog tima, edukaciju stručnih djelatnika za senzornu integraciju, edukaciju o provedbi usluge organiziranog stanovanja sa supervizijom, edukaciju o radu s posljedicama rane razvojno-odnosne traume i šok traume, studijska putovanja u Njemačku i Nizozemsku, nabavu jednog novog osobnog vozila za pružanje usluge savjetovanja i pomaganja obitelji na području Krapine i okolice, nabavu jednog novog kombi vozila za prijevoz korisnika te zapošljavanje 7 novih stručnih djelatnika. Vrijednost projekta iznosi 6 000 000 kn, trajanje projekta je 3 godine te bi njegova realizacija trebala započeti u listopadu ove godine. I u ovom projektu prijavljeni članovi projektnog tima su Tamara Kotarski, v.d. ravnateljica i Gordana Tenšek, voditeljica računovodstva.

Provedbom navedenih projekata Dom će imati proširene i poboljšane socijalne usluge i ojačane kapacitete stručnjaka te na taj način unaprijediti podršku za život u obitelji i zajednici djeci i mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi te djeci i mladima s problemima u ponašanju prvenstveno na području na kojem djeluje, a to je Krapinsko - zagorska županija. Njihovom realizacijom doprinijet će se ispunjenju svrhe projekata, odnosno podržat će se proces deinstucionalizacije i prevencije institucionalizacije djece i mladih i osigurati njihovo pravo na život u obitelji i zajednici. Provedbe predloženih projekata proširit će djelatnost Doma na pružanje usluga za novu korisničku skupinu djece i mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi te će omogućiti izlazak iz institucije za sve trenutne korisnice smještaja Doma kojima će biti pružena usluga organiziranog stanovanja. Pružanje usluge poludnevnog boravka i uspostava mobilnog tima u Krapini radi pružanja usluge savjetovanja i pomaganja također je još jedna novina za Dom. Prijavljeni projekti zajednički predstavljaju najveći iskorak rada Odgojnog doma Bedekovčina u korist djece i obitelji od njegovog osnutka. Time se potvrđuje vrijednost ulaganja europskih sredstava u provedbu predloženih projekata koju ne bi bilo moguće ostvariti bez ovakve potpore obzirom na nedostatna nacionalna sredstva za snažnu i ubranu reformu socijalnog sustava u zemlji. Projektni prijedlozi su u potpunosti odraz nacionalnih i europskih politika smanjenja broja osoba u institucijama te njihov prelazak u sustav pružanja socijalnih usluga u lokalnim zajednicama, pomoću njih će se stvoriti uvjeti za širenje suvremenih oblika pružanja socijalnih usluga u Krapinsko-zagorskoj županiji, a Odgojni dom Bedekovčina, kao jedina ustanova koja se na spomenutom području bavi djecom i mladima s problemima u ponašanju, nastavit će pružati socijalne usluge i nakon provedbe projekta. Ovdje je potrebno napomenuti da projekti osiguravaju ulaganja u infrastrukturu i opremu koju će Dom koristiti puno duže vrijeme od same provedbe projekta (objekti, vozila, senzorne sobe), te je potrebno osigurati samo njihovo održavanje. Nadalje, ulaganja u edukacije zaposlenika imat će dugogodišnje pozitivne učinke za koje neće biti potrebna ponovna ulaganja u dužem vremenskom razdoblju.

FASNI

Razvoj izvaninstitucijskih usluga dovodi do postupnog smanjenja količine potrebnih financijskih sredstava te će razvoj ovih usluga u odnosu na institucijske usluge koje Dom trenutno još uvijek provodi u konačnici doprinijeti smanjenju financijskog pritiska na državni proračun. Konačno, ojačani kapaciteti prijavitelja u pripremi i provedbi EU projekata omogućiti će daljnje natjecanje za korištenje EU fondova. Na razini politika, projekt će dijeliti svoja iskustva s resornim ministarstvom kako bi naredni krug izrade strateških i provedbenih dokumenata uključivao stvarna znanja i iskustva na lokalnoj razini i poboljšao buduća planiranja. Procesi kojima se prijavljeni projekti bave vrijedni su širenja i među drugim pružateljima socijalnih usluga i partnerima iz lokalne zajednice. Šira primjena rezultata projekta očekuje se i u organizaciji skupova resornog ministarstva i drugih pružatelja usluga, pa će tako iskustva Odgojnog doma Bedekovčina imati potencijalne koristi i za druga područja i druge skupine korisnika. Pojedini domovi koji nisu značajnije ušli u procese transformacije redovito kontaktiraju Odgojni dom Bedekovčinu kako bi mogli učiti iz naših iskustava, a pokazuju i ambicije pripreme projekata koji će uključivati i jačanje svijesti o potrebnim procesima i koristima za ciljne skupine te iskazuju zanimanje za uključivanje upravo Odgojnog doma Bedekovčina u ovakve aktivnosti. Projekti uključuju i izradu odgovarajućih priručnika koji će koristiti drugim zaposlenicima Doma, a potencijalno i drugim institucijama. Održivost projekta osigurana je značajnim dugoročnim koristima za ciljne skupine. Za djecu i mlade s bez odgovarajuće roditeljske skrbi i s problemima u ponašanju izvaninstitucijska usluga organiziranog stanovanja i poludnevnog boravka omogućuje da se razvijaju u kreativnom i poticajnom okruženju i uz uvjete koji omogućuju izbor i veću kontrolu nad vlastitim životom te jednostavniju inkluziju u život zajednice, a obiteljima kvalitetniji i jednostavniji pristup potrebnim savjetodavnim uslugama. Zaposlenicima Doma omogućuju se adekvatne edukacije, supervizija i prikaz iskustva razvijene podrške kroz planirana dva studijska putovanja (u Nizozemsku i Njemačku). Na studijskom putovanju u Nizozemsku stručni radnici će vidjeti specifične diferencirane programe za rad s djevojkama, a na studijskom putovanju u Njemačkoj će se upoznati s načinima rada s djecom i mladima u riziku u gradskoj sredini, čime bi pokrili ostale izvaninstitucijske socijalne usluge (kao npr. organizirano stanovanje uz povremenu podršku, savjetovanje i pomaganje nakon izlaska iz skrbi). Sveukupno, provedbom projekata će se stvoriti uvjeti za širenje suvremenih oblika pružanja izvaninstitucijskih usluga za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu i mlade s problemima u ponašanju u Krapinsko-zagorskoj županiji. Razvojem usluga organiziranog stanovanja, poludnevnog boravka i savjetovanja i pomaganja primarnih i udomiteljskih obitelji te mladih nakon izlaska iz skrbi podržava se proces deinstitucionalizacije, sprečavanje institucionalizacije i doprinosi se transformaciji domova socijalnih skrbi u Republici Hrvatskoj iz tzv. tretmanskog programa rada u terapijski način rada s naglaskom na aktivnostima baziranim na doživljajnoj pedagogiji te se time doprinosi humanijem pristupu u radu s djecom i mladima, orijentiranosti na zadovoljavanje njihovih specifičnih potreba, razvoju životnih vještina, odnosa s odgajateljem i autonomije kroz uključenosti u lokalnu zajednicu.

Od 2014. godine, kada sam aktivno započela voditi proces transformacije Odgojnog doma Bedekovčina u čemu mi je prvenstveno pomogla edukacija iz Supervizije psihosocijalnog rada, a u samim počecima najviše moja mentorica Jasenka Pregrad koja je iz mene svojim snažnim porukama izvlačila snagu u trenucima kad sam mislila da sam iscrpila sve što sam mislila da imam i što jesam te me orijentirala na tzv. transformacijsko rukovođenje pri čemu me početno me vodila misao koju još uvijek imam zalijepljenu na monitoru svog kompjutera: „Ionako morate razmišljati, zašto onda ne razmišljati u širokim okvirima.“. Projekt Podrška procesu deinstytucioanlizacije i transformacije domova socijalne skrbi u koji nas je uključilo tadašnje Ministarstvo socijalne politike i mladih mi je dalo dodatni „vjetar u leđa“ te sam već tada stvorila jasnu viziju budućnosti Odgojnog doma Bedekovčina, nakon čega je nastao i dokument naziva „Plan deinstitucionalizacije i transformacije Odgojnog doma Bedekovčina - ogledni primjerak“.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je prepoznalo trud Odgojnog doma Bedekovčina i kontinuirane napore da se prijavimo na otvorene natječaje za sredstva iz EU fondova te je 04.07.2017. napokon donesen Individualni plan deinstitucionalizacije i transformacije Odgojnog doma Bedekovčina, što nam je bio jedan od uvjeta prijave na natječaje. Uz pomoć ministrice gđe Nade Murganić uspjela sam u svojstvu partnera Općini Bedekovčina pokrenuti projekt "HICAPS - HISTORICAL CASTLE PARCS" kojim smo dio parka oko dvorca Gornja Bedekovčina koji je u našem vlasništvu ustupili Općini Bedekovčina na korištenje i održavanje na rok od 10 godina te smo s Općinom Bedekovčina započeli pregovore za ustupanje dvorca Gornja Bedekovčina, kako bi se Dom počeo rješavati nekretnina koje nisu u skladu s djelatnošću koju obavlja. Ovim putem se još jednom zahvaljujem našoj Ministrici na pomoći i podršci koju sam tada dobila u nastavku s procesom deinstitucionalizacije i transformacije Odgojnog doma Bedekovčina koji smo započeli. Projekt "HICAPS" mi je još više otvorio oči na mogućnosti povlačenja sredstava iz fondova Europske unije te su ubrzo uz veliku pomoć Jasmine Bandur i Branke Novosel, angažiranih stručnjakinja za vođenje i pisanje projekata, dugo pripremani projekti bili napokon napisani, jedan naziva "Zajedno stvaramo našu bajku", a drugi "Naš trenutak". Ovim putem se na kraju zahvaljujem i svim ostalima koji su Odgojnom domu Bedekovčina bili pomoć i podrška na putu ka ostvarenju svoje vizije i ciljeva, koji je još uvijek neizvjestan budući da smo u iščekivanju odobrenja prijavljenih projekata, ali smo nakon svega što samo do sad prošli spremni na njihovu provedbu koliko god ona iscrpna bila. Svima koji su u bilo kojem pogledu pomogli Odgojnom domu Bedekovčina da danas bude zaista ogledni primjerak deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi za djecu i mlade u Hrvatskoj bit će nakon provedbe projekata, za koje odlučno vjerujemo da će se uskoro početi provoditi, ostavljeno mjesto za posvetu u našim priručnicima koje planiram izdati. Za sad svima zahvaljujem porukom: Dati sebe, dati ga drugome, je ljudski, i nikad nam se ne uzima onoliko koliko nam se vraća. Kad nekome pomognemo, a ne očekujemo ništa zauzvrat, onome kome smo pomogli šaljemo poruku da i on pomogne nekome kad će biti u prilici. Taj lanac humanosti se bi trebao nastaviti graditi na primjeru Odgojnog doma Bedekovčina jer se upravo na taj način prekidaju generacijski lanci nesreće, neprilika, nezadovoljstva... A sebi na kraju, trenutno preplavljena "miksem" emocija prisjećajući se svih trenutaka borbe i sa samom sobom i s drugima od početka vođenja procesa transformacije Odgojnog doma Bedekovčina do danas, odnosno do iščekivanja odobrenja prijavljenih projekata, poručujem da su oni koji sanjaju snove i spremni su platiti cijenu da ih ostvare sretni.

Tamara Kotarski, dipl. soc. radnik

PRAVA DJECE U LOKALNOJ ZAJEDNICI

Prema Konvenciji o pravima djeteta, koju je 20. studenog 1989. godine usvojila Generalna skupština Ujedinjenih naroda, a Hrvatska je potpisala zajedno sa gotovo svim državama svijeta, svoj djeci svijeta se trebaju osigurati jednaka prava. O važnosti Konvencije govori nam i činjenica kako je to najbrže i najšire prihvaćen sporazum na području međunarodnih ljudskih prava. Konvencija obećava svakom djetetu i mladoj osobi (do 18 godina) na svijetu pravo na obrazovanje, zdravstvenu skrb, prehranu, smještaj, igru, uvažavanje, poštovanje, zaštitu od diskriminacije, iskorištavanja, nasilja... i još mnogo toga.

Svaka država potpisnica navedenog dokumenta, unutar svog zakonodavstva, stvorila je okvire unutar kojih su odrasli dužni i odgovorni za provođenje svakog pojedinog prava, tako imamo tzv. krovni zakon, Ustav Republike Hrvatske (NN 05/14) koji u čl. 14 govori: Svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Svi su pred zakonom jednaki. Tim člankom generalno je uređeno okvirno pravo svakog djeteta u Republici Hrvatskoj (govorimo o osobi starosti do osamnaest godina i pojmu djeteta kao pravnog subjekta). Nadalje, Zakoni i Pravilnici koji štite prava djece u RH su Obiteljski zakon, Zakon o sudovima za mlade, Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama, Pravilnik o uvjetima i postupcima ostvarivanja prava na stanku za dojenje, prava na dopust trudne radnice, radnice koja je rodila i prava na dopust radnice koja doji dijete... Navedeni Pravilnici i Zakoni razrađuju i štite prava djeteta u svojim dijelovima, a provode ih, i njihovu provedbu kontroliraju, državne institucije.

Lokalna zajednica, kao pojam koji uključuje određenu teritorijalnu cjelinu u kojoj građani posredstvom vlastitih i zajedničkih resursa zadovoljavaju najveći dio svojih životnih potreba i rješavaju svoje životne probleme, a uključuje i mrežu institucija koje, u suradnji sa stanovništvom, razvijaju specifičan način života koji se temelji na solidarnosti i međusobnoj pomoći, znatan je čimbenik koji doprinosi ili bi trebao doprinositi zaštiti i unapređenju dječjih prava.

Dječja prava koja se indirektno štite, ili im se omogućava provođenje u lokalnoj zajednici, su :

- pravo na obrazovanje (pristup predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom, akademskom obrazovanju, pristup obrazovanju koje obuhvaća i zadovoljava potrebe svih kategorija djece bez obzira na rodnu i dobnu pripadnost, zdravstvene poteškoće , mogućnost intergracije djece s posebnim potrebama..)
- pravo na predškolski odgoj (postojanje dječjeg vrtića te njegov kapacitet, razmišljanje o tom pravu kao pravu svakog djeteta ili privilegiji)
- pravo na zdravlje kao temeljno pravo, pravo na preživljavanje (pristup institucijama za liječenje i zdravstvenu rehabilitaciju)
- pravo na socijalnu skrb u širem i užem smislu (pristup i dostupnost udrugama civilnih društava, centrima za socijalnu skrb)
- pravo na zdravo urbano planiranje (osiguranje kvalitetnog i poticajnog prostora za igru, osiguranje zdravog okoliša, osiguranje sigurnog kretanja djece, osiguranje javnog prijevoza za djecu, osiguranje dječjeg sudjelovanja u planiranju i upravljanju lokalnom zajednicom)
- pravo na primjerenu politiku zapošljavanja (voditi računa o primjerenom radnom vremenu roditelja, sukladno radu vrtića i ostalih odgojno-obrazovnih institucija u lokalnoj zajednici)

Govoreći o lokalnoj zajednici kao vrlo važnom akteru koji ima odgovornost i obvezu omogućiti provođenje spomenutih, pa i drugih prava djece, govorimo zapravo o stadiju razvijenosti određene lokalne zajednice. Briga za djecu i njihovu dobrobit trebala bi biti prioritet lokalne zajednice i pri tome se ne govori samo o temeljnim ulaganjima, već i o poticanju i razvoju kolektivne svijesti o tom prioritetu. Prednost lokalne zajednice u provođenju i potpori pravima djece jest u činjenici da je lokalna zajednica, ono što ona podrazumijeva, a to su njezino stanovništvo i institucije, u odnosu na veće državne organe izravno uključena u djetetov razvoj, gotovo od njegovog rođenja do punoljetnosti, i tim tempom prati i njegove potrebe.

Zbog svega gore navedenog, lokalna zajednica dužna je i odgovorna preuzeti odgovornost za omogućenje ostvarivanja prava djece u okruženju u kojem odrastaju. Zdrav rast i razvoj svakog pojedinca ne bi smjela biti, i nije, samo osobna odgovornost pojedinca, roditelja i skrbnika, već svih aktera lokalne zajednice, a misao vodilja svih trebala bi biti najbolji interes djeteta.

Jadranka Juranić, dipl.soc.radnica

Uloga i značaj škole u lokalnoj zajednici

Mjesto, uloga i značaj, prije svega, osnovne škole u lokalnoj zajednici mijenjala se kroz povijest, manje-više kako su se mijenjale opće društvene okolnosti i potrebe vremena. Ono što je nepobitna činjenica jest da je svaka osnovna škola kroz svoju prošlost bila i jest najvažniji nositelj odgoja i obrazovanja u lokalnoj zajednici u kojoj djeluje. Osim toga, ona je nerijetko središte javnoga života mjesta i općine, posebice djece i mladeži.

Nadalje, škola je mjesto gdje se susreću roditelji i učitelji, odnosno odrasli koji skrbe o djeci i mladima pa se zaključuje kako je samo njihovim zajedničkim djelovanjem moguće ostvariti temeljne odgojne zadaće: omogućiti djeci usvajanje znanja, razvijanje vještina i sposobnosti, kako bi svako dijete moglo ostvariti svoje potencijale. Škola je institucija u kojoj se, uz dječje, podižu i obogaćuju roditeljske kompetencije za odgoj i ostvarivanje kvalitetnijih odnosa unutar obitelji. Kako bi škola mogla utjecati na kompetencije roditelja, potrebno je njihovo zajedničko djelovanje i uključivanje u različite oblike suradnje kao i razvitak partnerskih odnosa. Dobrom suradnjom želi se ostvariti kontinuitet u odgoju i obrazovanju te omogućiti svakom pojedinom djetetu razvoj u sredini unutar koje će se osjećati prihvaćeno i voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno, a koja će poticajno djelovati na razvoj svih njegovih potencijala i koja će skrbiti o njegovim posebnostima. Ne manje važno, škola je mjesto gdje se kroz učenike postiže suradnja s jedinicama lokalne samouprave, udrugama, društvima i ostalim elementima i činiteljima društvenog života pojedine lokalne zajednice. O intenzitetu i kvaliteti te suradnje ne ovisi samo osobno napredovanje u duhovnom i materijalnom pogledu pojedinog učenika/djeteta, već sveukupni rast pojedinog mjesta, općine ili regije.

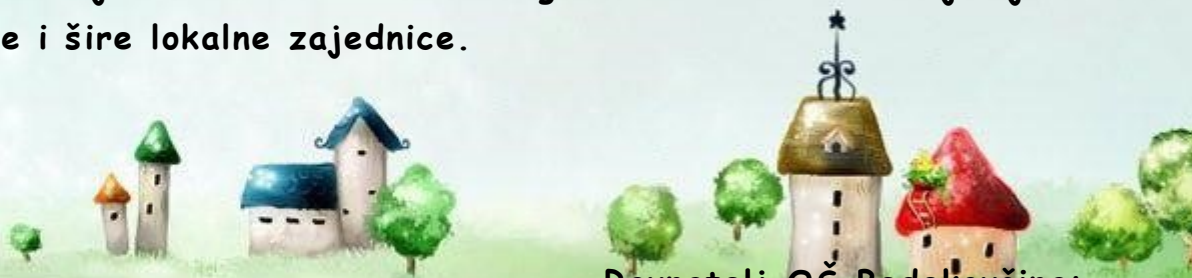
U počecima organiziranog školstva na našim područjima - uglavnom sredinom 19. stoljeća - škola je prvenstveno bila mjesto gdje su polaznicima pružana znanja kojima bi se, do tada većinom poljoprivredno stanovništvo, osposobilo za potrebe ondašnjih tvornica i brzorastuće industrije. Masovnim opismenjivanjem stanovništva, kao i daljnjim stjecanjem sve širih znanja došlo je do značajnog napretka i poboljšanja kvalitete života. No, u tim se početnim razdobljima, na školu, lokalnu zajednicu i, posebice, obitelj gledalo kao na posebne svjetove s različitim zadaćama. Roditelji su bili odgovorni za odgoj djece, dok su učitelji i institucije bili usredotočeni na obrazovanje i školski uspjeh.

Suradnja i partnerski odnosi između obitelji, škole i lokalne zajednice su se mijenjali tijekom vremena i ovisili su o zadaćama i ciljevima škole i uloge obitelji u društvu.

U tradicionalnoj orijentaciji međudnos lokalne zajednice, obitelji i škole pretpostavlja odnos u kojem školi lokalna zajednica i roditelji prepuštaju odgovornost za obrazovanje djece, a škola od roditelja ne očekuje izravno uključivanje u život škole. U tom pristupu ciljeve i odgojno-obrazovne programe određuje škola i ponekad o njima obavještava roditelje.

No, s vremenom, a posebice u drugoj polovici 20. i početkom 21. stoljeća, s velikim društvenim i inim drugim društvenim i socijalno-ekonomskim promjenama između, ali i unutar pojedinih lokalnih zajednica i društava, uloga škole te načini i intenzitet međusobne suradnje s širom lokalnom zajednicom te s roditeljima postaju međusobno isprepleteni i, kao takvi, jedni od osnovnih uvjeta uspješnosti odgoja i obrazovanja učenika, ali i prosperiteta zajednice i same škole. U partnerskom odnosu svih dionika odgoja i obrazovanja pridaje se pozornost poštivanju kulturalnih razlika među djecom i obiteljima i značajnosti različitih perspektiva kojima se kreira pozitivna školska, ali i društvena klima. Od dobre i kvalitetne suradnje koristi imaju svi sudionici odgoja i obrazovanja.

Gledajući prema naprijed, misija škole u narednim razdobljima nesumnjivo će u još značajnijoj mjeri biti usmjerena na to da suradnjom motiviranih i stručnih učitelja, roditelja i lokalne zajednice svakom djetetu omogući razvoj u sredini u kojoj će se osjećati prihvaćeno, voljeno, sigurno i zadovoljno, u sredini koja će djelovati poticajno na razvitak svih njegovih potencijala, u kojoj će se voditi briga o djetetovim specifičnostima kao pojedinca i gdje će se učenik osposobljavati za samostalan i odgovoran život. Na taj će se način znatno povećati mogućnost da sadašnji učenici s uspjehom nastave daljnje školovanje ili postanu cjeloviti i vrijedni ljudi koji s uspjehom odgovaraju na izazove suvremenog života i aktivno sudjeluju u gradnji bolje uže i šire lokalne zajednice.

Ravnatelj OŠ Bedekovčina:
Ivan Paradi, prof. geo.

Pomoćnik u nastavi kao važan čimbenik samoostvarenja djeteta s poteškoćama u razvoju

Ovaj rad namijenjen je svim pomoćnicima u nastavi kao i djeci s poteškoćama u razvoju. U ovom osvrtu neću se baviti samom definicijom pomoćnika u nastavi, kao niti objašnjavanjem pojma djece s poteškoćama u razvoju, već ću iz vlastitog iskustva prenijeti emocije, refleksije i ono što sam naučio radeći kao pomoćnik u nastavi u osnovnim školama s djecom koja imaju poteškoće u razvoju. Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj koji je na snazi od 26. siječnja 2017. godine, definirana je uloga pomoćnika u nastavi člankom 99. (NN 152/14, 07/17).

Ključni pojmovi koje ću koristiti u ovom članku bit će usmjereni ka samoostvarenju djece s poteškoćama u razvoju, poimanju osobe, jednakosti, ali i različitosti pojedinaca koji svoju ulogu pronalaze u društvenoj zajednici.

Svaki čovjek u svojem životu svoje samoostvarenje postiže isključivo u odnosu prema drugome. Osoba jest individua, posjeduje um koji ga razlikuje od ostalih živih bića. S druge strane, osoba je i društveno biće pa je stoga nezamislivo da bi se pojedinac mogao ostvariti samostalno bez utisaka ili bez znanja koje mu omogućuje druga osoba ili društvo. To je odnos ja - ti u kojem mi druga osoba prilazi, ona ima lice te je isto tako neponovljivi individuum kao i ja. Upravo u toj jedinstvenosti i neponovljivosti pojedinaca koji su različiti, svaka osoba može shvatiti sebe i okolinu koja ju okružuje. Pojedinac koji mi prilazi oslovljava me mojim imenom, govori mi ti, i upravo u tom trenutku svjestan sam da sam to ja. U odnosu prema drugome ja dohvaćam sebe, poštujući stav i promišljanje pojedinaca koji mi dolazi u susret. Pokušajmo samo zamisliti kako bi izgledao svijet da ljudi ne komuniciraju, da se dijalog ne odvija. Nama ljudima takvo nešto je nezamislivo zato jer smo oduvijek, od prve riječi koje izgovorimo, u dijalogu. Sam dijalog usmjeren je prema otkrivanju i spoznaji samog sebe kao i dohvaćanju istine. Takav dar nije omogućen samo nama već i našem sugovorniku.

Upravo u takvom svijetlu odnosa ja - ti pristupao sam svakom djetetu kojemu sam bio pomoćnik u nastavi. Prijateljski pristup, pružanje sigurnosti, jačanje djetetova samopouzdanja i ono možda najvažnije - emocija koja se ne može naučiti, a koja je posve iskrena i usmjerena prema djetetu, temelj su početka odnosa između pomoćnik-dijete. Ovisno od djeteta do djeteta, takav odnos predstavlja jedan dugotrajan proces koji traje. Ponekad se čini da se nikada neće ostvariti, ali u svakom slučaju treba biti ustrajan. Često u životu teško razumijemo sami sebe i svoje postupke, a gdje bi tek mogli razumjeti dječicu koja su najosjetljiviji članovi našeg društva.

Takav odnos pomoćnika i djeteta usmjeren je prema onom najboljem, prema neprestanom i neprekidnom traženju vrlina i mogućnosti koje se mogu iznjedriti.

To je međusoban rast, kako pomoćnika, tako i djeteta, koji za krajnji cilj ima sreću i zadovoljstvo. Dijete se osjeća sretno i sigurno kada je integrirano u razrednu zajednicu, a pomoćnik je sretan kada ostalu djecu u razredu osvještava kako je u redu biti poseban i različit te da svaka osoba ima jednaku vrijednost, bez obzira na različitosti. Na tom tragu izgrađuje se dijete, postiže svoje samoostvarenje, isto kao i pomoćnik, razredna

zajednica i nastavno osoblje. U mnogim slučajevima, nastavnici koji imaju u razredu dijete s poteškoćama u razvoju jednostavno ne mogu niti ne stignu dovoljno brige i pažnje posvetiti takvom djetetu. To je posve razumljivo. Zato je važna uloga i smisao pomoćnika u nastavi.

Pomoćnik predstavlja jedan most koji povezuje dijete, djecu u razredu, roditelje i učitelje kroz neprekidan dijalog. Kritički način razmišljanja, poticanje na samostalan rad, pomoć pri izvršavanju školskih zadataka te usađivanje etičkih vrlina za mene predstavlja osnovu razvoja i samoostvarenja djeteta s poteškoćama u razvoju. Nedostatke treba ostaviti sa strane, a posvetiti se vrlinama koje je moguće ostvariti trenutno ili u budućnosti.

Smatram kako je uloga pomoćnika u nastavi u današnje vrijeme još uvijek na marginama školskog sustava te da svakako zaslužuju veću pažnju, poštovanje i integraciju u školski sustav. Pomoćnici su svjesni kako obavljaju velikodušan posao koji im ne može osigurati materijalnu egzistenciju, ali im zato može pružiti duhovno i moralno zadovoljstvo.

U Stubičkim Toplicama, 15. svibnja 2018. godine.

Tomislav Mlinarić, odgajatelj

POLUDNEVNI BORAVAK U ŠKOLI

Poludnevni boravak je socijalna usluga koju definira Zakon o socijalnoj skrbi. Tamo stoji kako je poludnevni boravak socijalna usluga koja može trajati od 4 do 6 sati dnevno, u kojem vremenu se osigurava zadovoljavanje osnovnih potreba korisnika pružanjem usluge prehrane, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju, čuvanja, odgoja, njege, radnih aktivnosti, psihosocijalne rehabilitacije, organiziranja slobodnog vremena te organiziranog prijevoza, a sve sukladno potrebama korisnika. Odgojni dom Bedekovčina u ovome trenutku provodi navedenu socijalnu uslugu u 6 osnovnih škola u kojima je otvoreno ukupno 8 grupa poludnevnih boravaka. Prvi poludnevni boravak naša Ustanova otvorila je u Osnovnoj školi Bedekovčina i to još 23.09.2014. godine, te od tada u toj školi djeluje u dvije grupe. Ostale škole u kojima su otvoreni poludnevni boravci jesu Mače, Stubičke Toplice, Bedekovčina, Brestovec Orehovički, Krapinske Toplice te Marija Bistrica. Sama ideja pružanja usluge poludnevnog boravka rodila se u trenutku kada je Odgojni dom Bedekovčina uvršten među domove socijalne skrbi koji su bili uključeni u proces deinstitutionalizacije. Upravo je poludnevni boravak usluga koja je Dom uvela u taj proces. Cilj poludnevnih boravaka bio je razvijanje preventivnih programa u radu s djecom i mladima u riziku na području Krapinsko-zagorske županije.

Poludnevni boravak u školi oblik je preventivnog rada s djecom osnovnoškolske dobi koja su u riziku od razvoja problema u ponašanju ili već manifestiraju blaže oblike problema u ponašanju. Selekcija takve djece kreće iz škole u kojoj se ta djeca obrazuju. Stručna služba škole piše mišljenje o potrebi za uključivanjem djeteta u poludnevni boravak te isto šalje nadležnom centru za socijalnu skrb, koji onda piše rješenje o uključivanju ukoliko isto odobri komisija pružatelja usluge poludnevnog boravka, u ovome slučaju Odgojnog doma Bedekovčina. Gotovo sva djeca koja su uključena u poludnevni boravak u školi od prije su poznata nadležnim centrima za socijalnu skrb, jer su to djeca koja potječu iz obitelji kojima je izrečena neka od mjera obiteljsko-pravne zaštite, ili su korisnici drugih prava iz sustava socijalne skrbi. Nerijetko su to djeca razvedenih roditelja, iz obitelji u kojima su narušeni obiteljski odnosi, te iz socijalno depriviranih obitelji. Svako dijete koje je uključeno u poludnevni boravak u školi iskazuje neke od poteškoća, koje se ne odnose uvijek i isključivo na probleme u ponašanju, ali mogu do njih dovesti. Često su to djeca kojima nedostaju socijalne vještine, nemaju razvijene radne, ali ni higijenske navike, djeca koja potječu iz siromašnih obitelji, a često se školuju se po prilagođenim ili individualiziranim programima. Ovakva problematika zasigurno predstavlja velik izazov stručnjacima koji rade u poludnevnim boravcima jer grupe koje vode, prije svega, nisu homogene već heterogene te svako dijete ima različite potrebe, ali i različite predispozicije za njihovo uklanjanje ili prevenciju.

Osnovni cilj ovog oblika rada predstavlja rana intervencija, pružanje neposredne i kontinuirane pomoći učenicima u otklanjanju očitovanih problema te prevencija njihova intenziviranja. U poludnevni boravak uključuju se djeca od prvog do osmog razreda, a svaka grupa sastoji se od maksimalno desetak korisnika. Rana intervencija, odnosno, što ranije uključivanje u program, predstavlja ujedno i važan čimbenik za što uspješnije rezultate rada sa djecom. Stoga u tome leži velika uloga stručne službe škole prilikom detekcije djece kod kojih postoji potreba za uključivanjem u poludnevni boravak.

Tretman poludnevnog boravka u školi provodi se u prostoru škole, kojeg oprema Odgojni dom Bedekovića. Program se provodi svakodnevno u trajanju od pet sati dnevno, prije ili poslije nastave, ovisno o turnusu nastave. Pri organizaciji rada vodi se briga i o prijevozu učenika. Također, učeniku koji je uključen u poludnevni boravak osiguran je jedan topli obrok i užina, školski pribor, te pribor za sadržaje slobodnog vremena. Način rada ovisi o grupnoj dinamici. Grupni odgajatelji obično sami određuju strukturu i način rada, koji su maksimalno prilagođeni djeci uključenoj u poludnevni boravak. Sa djecom se piše domaća zadaća te se izvršavaju ostale školske obaveze, pri čemu je naglasak na poticanju samostalnosti i kreativnosti. Vrlo često, učenici koji su uključeni u tretman, nisu samostalni te im je često potrebna individualna pomoć odgajatelja, zbog čega se najveći dio vremena „gubi“ na obrazovni dio, dok je odgojni dio zbog toga manje zastupljen, iako je mnogo važniji. Ovo je problem sa kojim se susreću svi odgajatelji poludnevnih boravaka. Roditelji često ne razumiju pravu svrhu tretmana te se njegovo vrednovanje odnosi isključivo na obrazovni uspjeh. Nažalost, isti je problem često i sa stručnom službom škole, koja također uspjeh tretmana najviše vrednuje kroz prizmu obrazovnog uspjeha. Sve ostale aktivnosti odnose se na različite radionice, od likovnih pa do treninga socijalnih vještina, putem različitih igara koje uvijek imaju svoju svrhu. Glavni ciljevi uvijek su usmjereni na jačanje samopouzdanja kod djece, razvijanje pozitivne slike o sebi, razvoj radnih i higijenskih navika, razvijanje socijalnih vještina, ali i učenje asertivnog ponašanja, zauzimanje za sebe, uvažavanje drugih, razvijanje komunikacijskih vještina. Vrlo važnim pokazale su se i radionice na temu vršnjačkog nasilja koje se, nažalost, sve više može vidjeti u školi. Rad se provodi grupno i individualno, a u cijeli proces uključeni su i roditelji, sa kojima se redovito održava kontakt. Neki roditelji uključeni su i u tretman savjetovanja i pomaganja obitelji koji im pomaže u razvoju roditeljskih vještina i kompetencija, kao i u nošenju sa problemima sa kojima se svakodnevno susreću. Za cjelokupni rad i uspjeh ključni su stoga partneri sa kojima surađujemo, a to su stručna služba škole, centar za socijalnu skrb te roditelji. Pravovremena reakcija i kvalitetna suradnja, kao i međusobno uvažavanje i razumijevanje od presudne su važnosti za pozitivan ishod i uspješan tretman.

Prednosti poludnevnog boravka stoga su mnogobrojne. Prije svega, to je oblik neposrednog rada sa korisnikom i njegovom okolinom, iz koje se ne izdvaja. Sam tretman odvija se na mjestu javljanja problema što omogućuje pravovremenu intervenciju te kontinuitet rješavanja problema. Naglasak je na suradnji i djelovanju na čimbenike u primarnoj sredini korisnika, a to su škola, obitelj te društvo vršnjaka, ali i neposredna suradnja sa drugim faktorima odgojnog djelovanja- nastavnici, stručna služba škole, stručni djelatnici centra za socijalnu skrb. Osim toga, kroz uslugu savjetovanja i pomaganja tretmanski je zahvaćena i obitelj korisnika poludnevnog boravka. Svakako je najveća prednost u tome što se tretman pokazao vrlo uspješnim upravo zbog rane intervencije.

Rad u poludnevnom boravku vrlo je dinamičan i zahtjevan. Ponekad je vrlo teško udovoljiti svim korisnicima i pružiti im potrebno vrijeme koje svako dijete nesumnjivo treba! Uglavnom se radi o procjeni odgajatelja o tome što je potrebno raditi sa djetetom, no smatram da nam u tome učitelji puno pomažu jer nam često daju smjernice, ali i informacije o tome koliko i u kojem smjeru dijete napreduje. Suradnja je nužna, a svi zajedno trebamo raditi na tome da si međusobno pomažemo i podupiremo, ali da prije svega jedni drugima razjasnimo što je to što je za dijete zaista potrebno. Na prvome mjestu nam treba biti najbolji interes djeteta, zbog kojeg i jesmo ovdje! No, ono što nam je na kraju dana najvažnije, jest čuti kako djeca sa veseljem govore o poludnevnom boravku i koliko nam se vesele! To nam treba biti najbolji pokazatelj da radimo dobar posao!

Lucija Mesar, mag.soc.rada

ISKUSTVO RADA U POLUDNEVNOM BORAVKU

Iskustvo rada u poludnevnom boravku pokazalo se korisnim u radu s djecom koja iz različitih razloga nailaze na poteškoće u svladavanju školskih obveza i/ili poteškoće u socijalnim interakcijama.

Često se postavlja pitanje u kojoj mjeri trebaju djeca u poludnevnom boravku učiti i pisati zadaće, a koje ne znaju samostalno riješiti, obzirom na osnovnu ulogu tretmana. Gdje povući crtu između tretmana i dopunske nastave?

Prema mom iskustvu, potreban je rad na oba polja i kontinuirana suradnja sa učiteljima odnosno profesorima. Ukoliko dijete pet sati dnevno provodi u poludnevnom boravku smatram da se ne može u tom periodu zanemariti obrazovni dio, no on svakako nije temeljna zadaća i odgovornost odgajatelja. Djeci je jako važna podrška, briga i pomoć oko zadataka koje ne razumiju. Također, uspješno dijete je zadovoljnije, a samim time i samopouzdanije, te se tada nema potrebu dokazivati putem negativnih obrazaca ponašanja. Međutim, ukoliko se dijete ne snalazi u gradivu pojedinog predmeta to je područje rada škole i tog učitelja.

Iskustvo je pokazalo da djeca, kada postignu napredak i sami osjete taj pomak, mijenjaju svoja ponašanja na bolje. Postavljaju si novi status u društvu i žele sačuvati i poboljšati novootkrivene mogućnosti. Treba imati na umu da svako dijete ima potrebu biti prihvaćeno, no često ne znaju kako to postići. Niti jedno dijete ne želi biti zločesto! Problem se javlja kada se identificira kao takvo, jer ne vidi izlaz iz svoje situacije.

Vrlo često djeca kažu: „Ja to ne mogu.“, „Ja to ne znam i nikada neću ni znati.“, „Glup/a sam.“, „Ne mogu to naučiti.“ i slično. Tada im je potrebno dokazati suprotno. Važna je činjenica promjene razmišljanja o samome sebi. Dijete se mora osjećati sposobno ako želimo da takvo bude. Mi odrasli smo dužni omogućiti im i ukazati na to, i upravo je u tome uloga tretmana poludnevnog boravka.

Iskustvo rada putem različitih radionica koje su strukturirane, pokazalo je kako pojedina djeca imaju otpor prema takvom načinu radu i tada se gubi smisao istog. Smatram da je važno kontinuirano i svakodnevno reagiranje na aktualne situacije i otvoreni razgovor o svemu što se događa. Djeca češće reaguju kada shvate da se ista generalna pravila odnose na sve i da ono što ste govorili njima govorite i drugima, bilo djeci, bilo odraslima. U tome se vidi i važnost grupnog rada.

Naravno, ne smije se zanemariti i činjenica da je svatko od nas, pa tako i svako dijete individualno te je potrebno prilagoditi način rada svakom pojedinom djetetu. Naglasak valja staviti i na uspostavljanje odnosa s djetetom kako bi se s vremenom razvio odnos povjerenja. Djeca često ispituju naše reakcije i mogu li nam vjerovati.

Nadalje, još jedna od bitnih činjenica u radu sa djecom u poludnevnom boravku je i suradnja sa njihovim roditeljima, jer ako izostane suradnja, tada izostaje i mogućnost utjecaja na potrebne promjene u ponašanju djeteta. Roditelji trebaju prihvatiti odgajatelja kao pomoć i podršku te kao osobu koja ima u vidu najbolji interes njihova djeteta. Važno je da dijete dobije istu poruku od svih uključenih u rad s njim. Roditelji često smatraju kako je škola posao samog djeteta, učitelja, a u ovome slučaju i odgajatelja. Međutim, dijete je potrebno poticati i pratiti sve dok ne postigne samostalnost, a i tada je potrebna kontrola. Djeca neće sama shvatiti važnost kontinuiranog rada niti posljedice zanemarivanja istog. Primijećeno je da mnoga djeca danas nemaju razvijene čitalačke navike što posljedično dovodi do problema pri razumjevanju sadržaja i učenju.

Djeca uglavnom vole dolaziti u boravak. Brzo uvide korist od pravila rada u boravku. Lakše se nose s različitim situacijama. Shvate da se zahtjevi za pristojnim ponašanjem, radom i izvršavanjem svojih obveza odnose na sve.

I sama smatram korisnim rad u poludnevnom boravku, jer je očit pozitivan pomak kod gotovo svakog djeteta.

Anegdota za kraj:

Dijete koje je upozoreno da treba pročitati lektiru nakon par dana iznosi kako je počelo čitati. Na upit do kuda je stiglo iznosi: „Do pete stranice.“ Sljedeći dan donosi knjigu kako bi čitalo u boravku. Uvidom u knjigu vidljivo je da je peta stranica zapravo prva tiskana stranica na kojoj se nalazi uvodni dio o piscu, dok samo djelo zapravo počinje na strani broj deset!

*Iako vam je dijete reklo istinu, ne znači da radi ono što bi trebalo raditi !

Josipa Sinković, dipl. soc. radnica

EVALUACIJA TRENINGA SOCIJALNIH VJEŠTINA U GRUPI POLUDNEVNOG BORAVKA PRI OSNOVNOJ ŠKOLI MARIJA BISTRICA

Trening socijalnih vještina proveden je u periodu od veljače do svibnja 2018. godine. Cilj je bio potaknuti razvoj socijalnih vještina kao preduvjet za stvaranje boljih odnosa unutar grupe, vježbanje društveno prihvatljivih ponašanja i razumijevanja osjećaja i potreba drugih.

Grupu korisnika koja je pohađala trening odlikuje heterogenost, uključena su djeca od trećeg do sedmog razreda Osnovne škole, od čega su tri djevojčice i šest dječaka, a šestero djece nastavu polazi prema prilagođenom programu. Trening je vođen prema konceptu za mlađu djecu zbog specifičnosti grupe.

U sedam susreta odrađene su: Uvodna radionica sa samoprocjenom socijalnih vještina, Aktivno slušanje, Ja poruke, Prepoznavanje i iskazivanje osjećaja, Suradnja i Zauzimanje za sebe te Kviz vezan uz radionice. Završna radionica planirana je krajem svibnja, s tematikom izrade osobnog dnevnika naučenih socijalnih kompetencija uz podjelu priznanica o sudjelovanju.

U samoprocjeni socijalnih vještina u Uvodnoj radionici djeca su se uglavnom ocjenjivala ocjenom 4 i 5, što nije realan odraz njihovih socijalnih i emocionalnih kompetencija.

Tijekom radionica vidljivo je da djeca posjeduju određena znanja i vještine no ne primjenjuju ih u komunikaciji. Vještina aktivnog slušanja, Ja poruka i Prepoznavanje i iskazivanje osjećaja znatno je nerazvijenija kod dječaka u odnosu na djevojčice.

Otežavajući čimbenici za voditeljice bila je manifestacija različitih oblika neprimjerenog ponašanja i ophođenja (verbalna i fizička agresija, nedostatak empatije, neprimjerena komunikacija, ometanje aktivnosti, destruktivnost, fluktuacija pažnje, posebice kod dječaka, neizvršavanje domaćih zadaća). Disciplinu je bilo potrebno održavati stalnim ponavljanjem pravila grupe i usmjeravanjem na sadržaj rada.

Organizacijsko provođenje radionica nije dalo željene rezultate. Umjesto dvije radionice tijekom mjeseca bilo bi potrebno svaku vještinu vježbati kroz dulji vremenski period, kroz niz kraćih aktivnosti, obzirom da djeca imaju usvojene obrasce ponašanja i komunikacije koje je potrebno mijenjati.

Djeca su aktivno sudjelovala u svim aktivnostima organiziranim na način igre, glume i oponašanja i kretanja, a pri diskusiji i izražavanju vlastitog mišljenja ili primjera bila su suzdržana.

Pozitivni ishodi TSV-a vidljivi su u većoj mjeri kod djevojčica u vidu samopouzdanja i izražavanja vlastitog mišljenja, otvoreniju komunikaciju i želju za sudjelovanjem u aktivnostima.

Ljiljana Bogi Tumpić, odgajatelj i Željka Vitković, dipl. defektolog soc. pedagog.

SMJERNICE ZA ALTERNATIVNU SKRB IZ PERSPEKTIVE ODGOJNOG DOMA

Na dan 20. studenog 2009. godine Opća skupština Ujedinjenih naroda obilježila je 20. obljetnicu Konvencije UN-a o pravima djeteta službenim prihvaćanjem Smjernica za alternativnu skrb o djeci.

Smjernice za alternativnu skrb Unicef-a konkretiziraju odredbe Konvencije o pravima djeteta, a osobito ističu prioritete pri određivanju socijalne politike i prakse socijalne skrbi. To su dječje dostojanstvo, autonomija, uključivanje u zajednicu, potpuni i osobni razvoj prava djeteta unutar obitelji, socijalno i kulturno okruženje, te zaštita prava djeteta poštivanjem prava na izražavanje vlastitog mišljenja. Svi sustavi socijalne skrbi koji se bave zaštitom dječjih prava, a osobito sustav socijalne skrbi, dužni su poduprijeti napore da se djeca zadrže ili vrate na skrb u vlastitu obitelj. Ako to nije moguće, dužni su razvijati modele alternativne skrbi koji su humaniji, usmjereni na dijete i individualizirani, uvažavajući pri tome prava, dobrobit i najbolji interes djeteta.

Smjernice jasno ističu kako je je ustanova najlošije rješenje za dijete, posebice za ono mlađe od tri godine. Institucionalni smještaj trebao bi biti samo prijelazno rješenje, u kojem se dijete uz odgovarajuću stručnu podršku priprema za udomiteljstvo ili neki drugi primjereniji oblik skrbi, s tendencijom što skorijeg povratka u obitelj.

Postoji niz uputa i mjera u tekstu Smjernica koje su u direktnoj suprotnosti sa institucionalnom skrbi o djeci s poremećajima o ponašanju, odnosno načinu na koji je ona organizirana u Republici Hrvatskoj u okviru odgojnih domova. U daljenjem tekstu izdvojiti ću samo neke od njih uz kratko objašnjenje.

11 "Sve odluke koje se odnose na alternativnu skrb trebaju voditi računa o tome da je u načelu poželjno da dijete ostane što je moguće bliže svom uobičajenu prebivalištu, kako bi se olakšao kontakt i potencijalna reintegracija s djetetovom obitelji i kako bi se remećenje djetetova školovanja kao i njegova kulturnog i socijalnog života svelo na najmanju moguću mjeru."

Smještaj djeteta s poremećajem ponašanja u odgojni dom podrazumijeva izmještanje djeteta iz njegovog uobičajenog prebivališta, kidanje socijalne mreže, udaljavanje od djetetovih poznatih i bliskih osoba, promjenu škole i niz drugih nepovoljnih okolnosti koje otežavaju tretman samog poremećaja. Naravno, kontakti s roditeljima su smanjeni, a potencijalna reintegracija s obitelji je otežana.

13 "Djeci u svakom trenutku mora biti osigurano dostojanstvo i poštovanje i ona moraju uživati učinkovitu zaštitu od zlostavljanja, zanemarivanja i svih oblika izrabljivanja, bilo od strane pružatelja skrbi, vršnjaka ili trećih strana, ubilo kojem okruženju skrbi u kojemu bi se mogli naći."

Istraživanja vršnjačkog nasilja u institucionalnom tretmanu mladih u RH pokazuje zabrinjavajuće podatke (Sekol, I. 2008.). Smještaj djeteta u okolinu koja je nasilna, gdje je prisutno vršnjačko zlostavljanje

i gdje ne postoje učinkoviti mehanizmi zaštite od istog ne čini se nimalo smislenim, već štetnim, posebno ako uzmemo u obzir tretman poremećaja u ponašanju kojeg je nemoguće sanirati u takvim uvjetima.

21 "Primjenu institucionalne skrbi treba ograničiti na slučajeve u kojima je takvo okruženje osobito prikladno, neophodno i konstruktivno za pojedino dijete te u njegovu/njezinu najboljem interesu."

Cijeneci obilježja postojeće organizacije i obilježja odgojnih domova u RH teško je zamisliti u kojem bi slučaju smještaj djeteta u odgojni dom bio osobito prikladan, neophodan, konstruktivan i u interesu djeteta.

51 „Nadležno tijelo treba poticati, podržavati i nadzirati redovite i primjerene kontakte između djeteta i njegove obitelji koji su u svrhu reintegracije.“

Suradnja između odojnog doma i nadležnog centra za socijalnu skrb i konkretne mjere na planu reintegracije u pravilu izostaju. Dijete s poremećajem u ponašanju smješteno u odgojni dom tretmanom je obuhvaćeno u ustanovi, dok rad s roditeljima, jačanje roditeljskih vještina i kapaciteta ne postoji kao takav kod djece s poremećajima ponašanja. Štoviše, u samim obrazloženjima rješenja o smještaju često je prisutan stav kako je utjecaj roditelja na djete štetan, bez da je jasno definiran djelokrug i mjere nadležnih tijela koje je potrebno poduzimati s ciljem otklanjanja takvog stanja i reintegracije djeteta.

57 "Odluku o obliku alternativne skrbi u najboljem interesu djeteta treba donijeti sudskim, upravnim ili drugim odgovarajućim i prihvaćenim postupkom, uz mehanizme pravne zaštite koji po potrebi uključuju pravno zastupanje djeteta u svim pravnim postupcima. Odluka se treba temeljiti na rigoroznoj procjeni, planiranju i reviziji, strogo određenim strukturama i mehanizmima i, kad god je to moguće, provoditi u skladu s pojedinim slučajem, od strane odgovarajuće kvalificiranih stručnjaka u multidisciplinarnom timu. Proces odlučivanja treba u svim fazama uključivati konzultacije s djetetom u skladu s njegovim razvojnim mogućnostima, kao i s djetetovim roditeljima ili zakonskim skrbnicima. "

Kako bi se to postiglo, sve zainteresirane strane moraju dobiti potrebne informacije za formiranje svog mišljenja. Države trebaju poduzeti sve moguće korake da osiguraju odgovarajuće resurse i kanale za obuku i priznavanje stručnjaka koji su odgovorni za određivanje najboljeg oblika skrbi, kako bi omogućili usklađenost s ovim odredbama."

Donošenje odluke o obliku alternativne skrbi treba biti u najboljem interesu djeteta. Mehanizam koji nam to pomaže osigurati trebao bi biti pravni postupak sa odgovarajućom procedurom i pravnim zastupanjem djeteta. Pri tome možemo pomisliti na Centar za posebno skrbništvo čiji je zadatak zastupati djecu pred sudovima i drugim tijelima u postupcima izricanja mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta iz nadležnosti suda. Ipak, iskustva iz prakse su drugačija. Iako u rješenjima o povjeravanju djece Odgojnom domu Bedekovčina nalazimo formulaciju

da je dijete zastupano po posebnom skrbniku iz Centra za posebna skrbništva, nije mi poznat niti jedan slučaj gdje je poseban skrbnik imao aktivniju ulogu u predmetnim sudskim postupcima. Uloga posebnog skrbnika svodila se uvijek samo na suglasnost sa prijedlogom Centra za socijalnu skrb. Osobito je zanimljivo da nakon što sud donese rješenje o povjeravanju djeteta Odgojnom domu i protekom godine dana preispituje navedenu mjeru, ne bilježimo niti jedan slučaj da je poseban skrbnik posjetio djetu u ustanovi i razgovarao s njim. Vrlo rijetko se dogodi da posebni skrbnik nazove ustanovu i traži informacije o djetetu.

Kako bilo, odluka o odabiru alternativne skrbi treba se temeljiti na rigoroznoj procjeni, planiranju i reviziji, strogo određenim strukturama i mehanizmima. Ona nikako ne bi trebala biti temeljena na broju slobodnih mjesta u pojedinoj ustanovi, naredbama nadležnog Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku ili sličnim poznatim postupcima koji se primjenjuju u praksi, a koji su često suprotni mišljenjima Komisije za prijem i otpust pri Odgojnom domu Bedekovčiona koja nedvosmisleno govore o tome da je smještaj, odnosno povjeravanje pojedinog djeteta ustanovi nije u skladu s njegovim najboljim interesima.

60 Česte promjene u okruženju u kojemu dijete prima skrb štetne su za razvoj djeteta i njegovu sposobnost izgradnje bliskih odnosa s drugim ljudima, zbog čega ih treba izbjegavati. Kratkoročni smještaj treba služiti tome da se tijekom njegova trajanja iznađe odgovarajuće trajno rješenje. Djetetu treba osigurati trajnost smještaja bez nepotrebnih zastoja ili putem reintegracije u njegovu nuklearnu ili proširenu obitelj ili, ako je to nemoguće, pružanjem alternativnog stabilnog okruženja obiteljskog tipa ili, u slučajevima na koje se odnosi prije navedeni stavak 21., pružanjem stabilne i odgovarajuće institucionalne skrbi.

Djevojke koje su korisnice Odgojnog doma Bedekovčina primjeri su nepoštovanja i potpunog zanemarivanja ove smjernice. Velik dio djevojaka do dolaska u Odgojni dom Bedekovčina promijenio je više oblika alternativne skrbi (dječje selo, udomiteljske obitelji, dječji domovi, domovi za odgoj...). Sama ta činjenica nam govori da se radi o određivanju neprimjerenih oblika skrbi koji nisu do kraja promišljeni i osmišljeni. Iako je smještaj djevojaka u Odgojnom domu u jednom dijelu definiran kao „privremeni smještaj radi pružanja kraćih rehabilitacijskih programa“ ili „povjeravanje ustanovi na čuvanje u odgoj“, na razdoblje od godine dana, praksa Odgojnog doma pokazuje nam da se djevojke zadržavaju i više godina u Domu, jer sustav ne uspijeva izaći primjerenije rješenje za njih. Prestanak usluge u Odgojnom domu je najčešće radi punoljetnosti ili primjene neke druge mjere iz sustava pravosuđa.

64 Dijete i njegove roditelje ili zakonske skrbnike treba iscrpno informirati o mogućnostima alternativnog smještaja koje im se nude, implikacijama svakoga pojedinog oblikasmještaja te njihovim pravima i obvezama u tom smislu.

Teško je zamisliti da bi roditelj, iscrpno informiran o svim negativnim stranama institucionalnog oblika skrbi, osobito o zastupljenosti vršnjačkog nasilja i drugih negativnih pojava u Odgojnom domu, bio suglasan sa takvim oblikom alternativne skrbi.

67 Države trebaju osigurati pravo svakog djeteta u privremenom smještaju na redovitu - po mogućnosti barem jednom u tri mjeseca - i temeljitu procjenu prikladnosti skrbi i tretmana koji dobiva, osobito vodeći računa o djetetovu osobnom razvoju i bilo kakvim promjenama u potrebama djeteta, novostima u djetetovu obiteljskom okruženju te o primjerenosti i nužnosti trenutnog smještaja u svjetlu tih činjenica. Procjenu trebaju provoditi ovlaštene osobe odgovarajućih kvalifikacija, uz potpuno sudjelovanje djeteta i svih relevantnih osoba u djetetovu životu.

Nije poznato na koji način se ova smjernica primjenjuje u sustavu socijalne skrbi, osobito kod djevojaka s poremećajima u ponašanju u Odgojnom domu Bedekovčina. Ipak, poznati su slučajevi kad je od strane djelatnika Odgojnog doma Bedekovčina, od nadležnog centra ili suda zatražena procjena prikladnosti skrbi i tretmana za pojedine korisnice, u kojima je jasno naznačeno kako je daljnji boravak djeteta u Odgojnom domu Bedekovčina suprotan interesima djeteta no unatoč djelomičnom ili potpunom uvažavanju argumentacije nije napravljen nikakav korak k iznalaženju primjerenijeg oblika alternativne skrbi.

68 Dijete treba pripremiti na sve promjene smještaja koje mogu proizaći iz procesa planiranja i procjene.

Pod pripremom djeteta na promjene smještaja podrazumijevamo čitav niz postupaka poduzetih od strane stručnih djelatnika kojima je za cilj olakšati tranziciju između pojedinih oblika alternativne skrbi za koju je poznato kako je osobito stresna za djete i ima čitav niz štetnih posljedica. Ti postupci uključuju dostupnost svih mogućih informacija o vrsti ustanove, o smještajnim kapacitetima, o stručnom osoblju, kućnom redu ustanove i drugo. Osobito je važno da dijete dobije informacije o trajanju smještaja, kontaktima s roditeljima, s prijateljima, o školi i drugo. Često se događa da djevojke prilikom dolaska u Odgojni dom Bedekovčina ne raspolažu osnovnim informacijama, samo već dezinformacijama. Osobito neprihvatljiva situacija je ona u kojoj stručni djelatnici nadležnih Centara za socijalnu skrb daju nerealne i lažne informacije korisnicama koje se tiču trajanja smještaja, odnosno skorašnjeg izlaska iz Doma.

72 Sukladno ovim smjernicama, nadležna tijela svake zemlje moraju izraditi dokument kojim se definiraju prava djece u sustavu alternativne skrbi. Treba omogućiti da djeca u sustavu alternativne skrbi u potpunosti razumiju pravila, odredbe i ciljeve okruženja u kojima im se pruža skrb te svoja pripadajuća prava i obveze.

Dokument kojim su definirana prava djece u alternativnoj skrbi u Republici Hrvatskoj nije izrađen. Iako u tu svrhu mogu poslužiti i ove Smjernice ili KPD, sustavno informiranje djece o njihovim pravima u alternativnoj skrbi izostaje ili se, u najbolju ruku, svodi na pojedinačne izuzetke ustanova ili stručnih djelatnika.

80 *Prelazak djeteta u alternativni sustav skrbi treba provesti što je moguće tankočutnije i na način prilagođen djetetu, uza sudjelovanje specijalno izučenog osoblja koje u načelu ne bi trebalo nositi uniformu.*

Dio komentara iznesenih pod smjernicom 68 primjenjiv je osobito i ovdje.

92 *Države moraju putem nadležnih tijela osigurati da smještaj koji djeca dobivaju u sustavu alternativne skrbi, kao i nadzor koji se u takvu smještaju provodi, omogućuje učinkovitu zaštitu djece od zlostavljanja.*

Pri određivanju oblika smještaja treba osobitu pozornost usmjeriti dobi, zrelosti i stupnju ranjivosti svakog djeteta. Mjere namijenjene zaštiti djece u sustavu skrbi moraju biti usklađene sa zakonom i ne smiju uključivati ograničenja njihove slobode i ponašanja koja su pretjerana u usporedbi s vršnjacima u njihovoj zajednici.

Brojna istraživanja govore o insitucionalnoj skrbi o djeci s poremećajima o ponašanju kao okolini u kojoj je u značajnoj mjeri prisutan rizik od vršnjačkog zlostavljanja. U isto vrijeme ne postoje odgovarajući modeli i mehanizmi zaštite djece od zlostavljanja u odgojnim domovima kad se ono dogodi. Pokušaji "zaštite" djeteta koji podrazumijevaju ograničenje slobode bilo zlostavljača, bilo žrtve potpuno su neprihvatljivi te stvaraju neprihvatljivu klimu u ustanovi, osjećaj straha i bespomoćnosti, no nažalost i dalje su pristuni kao praksa u odgojnim domovima.

95 *Države, agencije i ustanove, škole i ostale službe iz zajednice trebaju poduzimati odgovarajuće mjere da osiguraju da djeca u sustavu alternativne skrbi nisu stigmatizirana tijekom ili nakon završetka smještaja. To treba uključivati napore da se dijete što manje poistovjećuje sa štíćenikom u sustavu alternativne skrbi.*

Konkretna mjera da se reducira stigmatizacija djece iz odgojnih domova u sustavu školstva nisu poznate. Upravo se u sustavu školstva često ističe da se radi o štíćenicama doma i s tom činjenicom upoznaju se svi učenici u razredu već na prvom susretu, a pristan je otpor nastavnog osoblja da se djevojke iz doma vode na zajedničke izlete i ekskurzije. Također, zbog strukturirnosti odgojnog doma, socijalizacija djevojaka iz odgojnog doma i drugih učenika iz razreda mimo nastavnih sadržaja (nakon nastave) je vrlo otežana.

100 *U svrhu razvoja djetetova osjećaja za vlastiti identitet treba u suradnji s djetetom voditi mapu osobnih podataka koja sadržava odgovarajuće podatke, slike, osobne predmete i uspomene iz svake faze djetetova života i koja djetetu mora biti dostupna cijeli život.*

Život i rad u odgojnom domu ne poznaju ovakve prakse. Osobne stvari reducirane su u pravilu na ono što je nužno u smislu garderobe i higijenskih potrepština o čemu se vode šablonizirane liste čije stanje se periodično provjerava.

123 Ustanove koje pružaju institucionalnu skrb trebaju biti manjeg opsega i ustrojene na temelju prava i potreba djece, u okruženju što je moguće sličijem obitelji ili omanjoj skupini. Općenito gledajući, trebaju služiti pružanju privremene skrbi I aktivno pridonositi reintegraciji djeteta u obitelj ili, ako to nije moguće, djetetu osigurati stabilnu skrb u okruženju alternativne obitelji, uključujući, po potrebi, i posvajanje ili kafalu po islamskom pravu.

Unatoč redukciji broja korisnica odgojnog doma koja je pristuna u posljednje vrijeme, teško bi mogli reći da su iste manjeg opsega i da su ustrojene na temelju prava i potreba djece. Također, principi rada u odgojnom domu nemaju nikakve sličnosti za obiteljskim okruženjem. Radi se o većem broju stručnih djelatnika sa disperzijom odgovornosti za dijete te smanjenom emocionalnom vezom i privrženosti s djetetom.

124 Treba poduzeti mjere da u situacijama u kojima je to potrebno i primjereno, dijete kojemu trebaju isključivo zaštita i alternativna skrb biva smješteno odvojeno od djece u kaznenopopravnom sustavu.

Postoje različite pravne osnove smještaja djece u odgojni dom. To može biti Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon ali i Zakon o sudovima za mladež. Ukoliko ćemo odgojne mjere opisane u Zakonu o sudovima za mladež promatrati kao kaznenopopravne mjere, tada možemo zaključiti da je neprihvatljivo da se smještaj takve djece organizira zajedno sa djecom kojima je potrebna isključivo zaštita i alternativna skrb (djevojke koje nisu počinile nikakva kaznena djela).

126 Države u okruženjima institucionalne skrbi trebaju osigurati dovoljan broj odgajatelja da svako dijete može dobiti potrebnu pozornost, uz mogućnost uspostavljanja čvršće veze s konkretnim odgajateljem kad je to primjereno. Odgajatelji također trebaju u okruženju skrbi biti raspoređeni na takav način da učinkovito ostvaruju ciljeve i svrhu ustanove te osiguravaju zaštitu djeteta.

Slično kao i kod smjernice 123, organizacija rada odgajatelja i njihov broj, kao sama i vremenska pokrivenost su takvi da onemogućavaju uspostavljanje čvršće veze s odgajateljem, niti osiguravaju primjerenu zaštitu djeteta.

131 Agencije i ustanove trebaju imati jasnu politiku i provoditi dogovorene postupke vezane za planirani i neplanirani završetak njihova rada s djecom kako bi se osigurala odgovarajuća podrška nakon napuštanja skrbi i/ili daljnje aktivnosti. Tijekom razdoblja trajanja skrbi, one trebaju sustavno raditi na pripremi djeteta za osamostaljivanje i potpunu integraciju u zajednicu, osobito putem stjecanja socijalnih i životnih vještina koje se njeguju sudjelovanjem u životu lokalne zajednice.

Sve rečeno za prihvat djece na alternativnu skrb u odgojni dom odgovarajući način primjenjivo je i na njihov otpust iz ustanove. Završetak rada s djecom poklapa se na određeni način s njihovom punoljetnošću (prestanak skrbi nakon 18. godine) ili sa donošenjem rješenja o upućivanju u neki drugi oblik skrbi ili kaznenopopravni sustav (zavodska odgojna mjera).

Vezano uz rad s djetetom na pripremi za osamostaljivanje i stjecanje socijalnih i životnih vještina treba reći da je organizacija odgojnog doma ustrojena na način da takav rad ne stimulira. Organizirana kuhinja i priprema hrane, pranje rublja, prijevoz i nabava potrepšina se odvija izvan utjecaja djevojaka. Potoje domski djelatnici zaduženi za takve poslove (kuharice, pralje, ekonom, vozač) i djevojke nakon određenog vremena smatraju odgojni dom servisom koji zadovoljava sve njihove primarne potrebe, te stjeću potpuno nerealnu sliku o svakodnevnom životu, a razvijanje praktičnih životnih vještina drže suvišnim.

Zaključno, obzirom da Smjernice nisu više nov dokument (usvojen 2009. godine), postoji realni razlozi za nezadovoljstvo s opsegom primjene dokumenta i njegovom usklađenoću sa sustavom skrbi u cjelini, a kako je prikazano u prethodnom tekstu, posebno za organiziranje alternativne skrbi za djecu s poremećajima ponašanja u odgojnim domovima.

S ciljem daljnjeg usklađivanja sa Smjernicama bilo bi potrebno razmotriti formiranje od države i nadležnog ministarstva neovisne organizacije koja bi podrazumijevala aktivniju ulogu aktualnih korisnika alternativne skrbi, bivših korisnika alternativne skrbi te stručnjaka uključenih u sve aspekte rada s djecom, kao i stručnjaka s područja dječjih prava, s ciljem organiziranja praćenja primjene Smjernica i organiziranja nekog oblika privatnih konzultacija s djecom u svim oblicima alternativne skrbi, posjete okruženjima u kojima djeca žive i primaju skrb te poduzimanje istraga u svim slučajevima pretpostavljenog kršenja dječjih prava u tim okruženjima, bilo slijedom žalbe ili na vlastitu inicijativu. Takav način rada neovisne organizacije mogao bi imati dodatan poticaj na tijela vlasti u potpunom i bezrezervnom prihvaćanju kompletnog opsega Smjernica koje danas možemo smatrati minimalnim civilizacijskim dosegom u alternativnoj skrbi o djeci.

LITERATURA:

Sekol, I. (2012). Prema sveobuhvatnoj strategiji suzbijanja vršnjačkog nasilja u institucionalnom tretmanu djece i mladih. Velika Gorica. Zbornik priopćenja sa stručnih skupova pravobraniteljice za djecu / Sanja Vladović (ur.).

Vidović, L. i Ivković, Đ.; Smjernice za alternativnu skrb o djeci; Ured UNICEF-a za Hrvatsku (2010)

Nenad Borošak, dipl. soc. radnik

„Primjer dobre prakse“

INTENZIVNA GRUPA POLUDNEVNOG BORAVKA U ODGOJNOM DOMU BEDEKOVČINA

Intenzivni oblik poludnevnog boravka je usluga koja se pruža polaznicima osnovnih škola koji iskazuju teškoće osobnog i socijalnog funkcioniranja koje su takvog intenziteta da školska sredina nije primjereno okruženje za rad na njihovoj promjeni. Posebnost ove usluge je upravo to što je prostorno i programski prilagođena intenzivnijem radu s korisnicima. Tretman je osmišljen na način da stručni djelatnici pravovremeno, kontinuirano i dinamički interveniraju u svakom pojedinom slučaju bez potrebe za izdvajanjem korisnika iz njegovog primarnog socijalnog okruženja. U okviru ove usluge korisnicima se osigurava socijalno-pedagoška podrška, pomoć u rješavanju obrazovnih problema, psihološka podrška te savjetodavni rad s obitelji.

U navedeni oblik tretmana uključuju se djeca koja manifestiraju ponašanja koja predstavljaju visoki rizik za nepovoljan psihosocijalni razvoj, odnosno razvoj problema u ponašanju. Tretman se odvija u prostorima Odgojnog doma Bedekovčina i primarno je usmjeren na uklanjanje te sprječavanje intenziviranja postojećih rizika. Na taj se način smanjuje vjerojatnost pojave problema u ponašanju.

Teškoće koje su se javljale tijekom tretmana navedene populacije, a koje su se pokušale ublažiti ili riješiti drugačijom organizacijom rada:

1. a) "Redovni" oblik poludnevnog boravka - nepažnja, nedisciplina i nemir zbog prisutnosti drugih učenika, posebno za vrijeme školskih odmora (buka, galama, želja za interakcijom s drugim učenicima), nemogućnost provedbe organiziranih aktivnosti boravka

b) "Intenzivni" oblik poludnevnog boravka - miran prostor, bez zvukova i aktivnosti drugih učenika izvan boravka

2. a) "Redovni" oblik poludnevnog boravka - jedna prostorija za individualni i grupni rad te savjetodavni rad s roditeljima

b) "Intenzivni" oblik poludnevnog boravka - više prostorija na raspolaganju. Mogućnost adekvatne komunikacije u individualnom radu s pojedinim korisnikom i savjetodavnom radu s roditeljima, bez ometanja drugih korisnika (prekidanje komunikacije i prisluškivanje, buka, galama, neiznošenje problema i povjerljivih informacija zbog prisutnosti drugih korisnika), odvojenog grupnog rada (grupe prema kronološkoj dobi, obliku problema u ponašanju, interesa, potreba) te samostalno učenje ili pružanje pomoći u učenju u zasebnom prostoru

3. a) "Redovni" oblik poludnevnog boravka - nedozvoljena napuštanja boravaka korisnika (odlazak kući zbog izbjegavanja obveza, zabrana ili neispunjavanja prohtjeva)

b) "Intenzivni" oblik poludnevnog boravka - zbog veće udaljenosti od mjesta stanovanja manja je mogućnost pojave navedenog oblika neprihvatljivog ponašanja

4. a) "Redovni" oblik poludnevnog boravka - manja ponuda sadržaja slobodnog vremena. Često zauzeto igralište ili dvorana zbog satova tjelesnog odgoja

b) "Intenzivni" oblik poludnevnog boravka - sadržaji slobodnog vremena neovisni o nastavi, šira ponuda sadržaja (teretana, stolni tenis, vožnja biciklima, pikado, igralište)

S ovakvim oblikom rada započeli smo početkom ove školske godine. Ono što želimo istaknuti jest da je ovakav oblik rada opravdao naša očekivanja.

U tretman je uključen dio korisnika koji ne bi bio obuhvaćen stručnom pomoći i podrškom u obliku usluge poludnevnog boravka ili bi vjerojatno protekom vremena bio isključen iz redovnog tretmana poludnevnog boravka. Posebno nas veseli što je kod većine korisnika došlo do pozitivnih promjena u ponašanju.

Neno Videk, dipl. soc. ped.

USLUGA SAVJETOVANJA I POMAGANJA OBITELJI U OŠ STJEPANA RADIĆA U BRESTOVCU OREHOVIČKOM

Školske godine 2017./2018. započeli smo sa pružanjem usluge savjetovanja i pomaganja obitelji u prostoru Osnovne škole Stjepana Radića u kojoj pružamo i uslugu poludnevnog boravka.

Savjetovanje je metoda stručne podrške u prevenciji, kao i u rješavanju već postojećih poteškoća pred kojima se nalaze pojedinac ili obitelj. Roditeljima se kroz uspostavu odnosa povjerenja nastoji povećati svjesnost o problemu i osjećaj važnosti za promjenom, te im se nastoji ponuditi pomoć u planiranju dostižnih ciljeva, kao i osvijestiti osobnu odgovornost, ohrabrivati napore i nadzirati napredak.

Korisnici usluges savjetovanja i pomaganja obitelji jesu roditelji korisnika poludnevnog boravaka koji su izrazili potrebu i spremnost za takvom vrstom suradnje. Dakle, to su dobrovoljni korisnici, a što sam proces, odnosno tretman čini uspješnijim.

Izvoditelji programa su stručni radnici Odgojnog doma Bedekovčina, odnosno, odgajateljice grupa poludnevnog boravka. Usluga se ostvaruje Rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb i besplatna je. Usluga se određuje na vrijeme trajanja od 6 mjeseci, te se može produžiti, ukoliko se pokaže potrebnim.

Sami ciljevi programa odnose se na osobni rast i razvoj kao preduvjet uspješne partnerske i roditeljske uloge, razvijanje vještina za uspostavu kvalitetnijih međusobnih odnosa članova obitelji, unapređivanje roditeljskih odgojnih vještina, prepoznavanje vlastitih potreba i potreba djeteta te u skladu s njima biranje učinkovitih ponašanja i rješavanje konflikata, psihosocijalna potpora obitelji te osnaživanje članova obitelji kako bi i sami mogli, nakon završetka tretmana, samostalno rješavati sukobe i na adekvatan se način nosili sa problemima i poteškoćama na koje će nailaziti.

Grupni susreti se održavaju u pravilu svaki drugi tjedan, u trajanju od 90 minuta. Termin individualnog savjetovanja po potrebi se dogovara sa odgajateljem, a realizira se dolaskom u prostor boravka i/ili telefonom.

Područja rada, odnosno predložene teme koje obrađujemo širokog su spektra, te su prijedlozi roditelja svakako dobrodošli. Teme koje se najčešće obrađuju jesu:

- Stres i roditeljstvo
- Očekivanja
- Osjećaji i empatija
- Komunikacija i aktivno slušanje
- Pozitivno potkrepljenje ponašanja djeteta
- Discipliniranje i postavljanje granica
- Nenasilno rješavanje sukoba
- Potrebe i njihovo zadovoljavanje
- Teme po potrebi i na prijedlog roditelja

Grupni susret obično započinje radionicom kojoj je cilj opuštanje i uvođenje u temu koju ćemo obrađivati. Nakon toga, voditelj izlaže temu, slijedi grupna diskusija, razmjena iskustva i rješavanje problemskih situacija. Susret završavamo dogovorima i planiranjem aktivnosti vezano uz svako dijete za naredni period (npr. čitanje lektire, ispravljanje ocjene, smanjivanje manipulativnih ponašanja, kontrola izvršavanja obaveza, iniciranje odlaska specijalistima i sl.)

Renatica Petrovečki, dipl. soc. radnica

Usluga savjetovanja i pomaganja obitelji – Mobilni tim

Usluga savjetovanja i pomaganja obitelji je socijalna usluga koja obuhvaća sve oblike stručne pomoći pri prevladavanju obiteljskih poteškoća i poteškoća roditelja u odgoju i skrbi za djecu te osposobljavanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu, a provodi se sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 130/17). Naša ustanova je ove usluge započela provoditi 2017. godine.

Obzirom da se dosadašnje usluge iz područja socijalne skrbi pružaju pretežno u prostoru pružatelja usluge, prepoznata je korist rada stručnjaka "na terenu"- u lokalnoj zajednici i u samoj obitelji. Na taj su način stručnjacima koji provode uslugu dostupna sva područja iz života obitelji: školsko okruženje, uvid u provođenje slobodnog vremena i odnosa s vršnjacima, sklonosti, interesi, talenti i stavovi članova obitelji. Korisnici imaju priliku učiti u konkretnim situacijama te u svojoj prirodnoj sredini. Usluga savjetovanja i pomaganja obitelji multidisciplinarna je usluga, dakle uključuje suradnju stručnjaka različitih profila: socijalnih radnika, psihologa, socijalnih pedagoga. Također je bitna suradnja svih dionika koji su na bilo koji način uključeni u život i svakodnevnicu naših korisnika, od obiteljskih liječnika, djelatnika škole, logopeda, do psihijatarata i drugih.

Mobilni tim provodi uslugu savjetovanja i pomaganja obiteljima na terenu, što se odnosi na odlazak u obitelji korisnika, ali i bilo koji drugi prostor ako to korisniku bolje odgovara ili se procijeni da bi za sam proces bilo adekvatnije. Termini pružanja usluge fleksibilni su u korist obitelji. Odlazak u obitelj planira se po potrebi i mogućnosti korisnika. Vrijeme susreta se također prilagođava potrebama korisnika, kako bi korisniku usluga bila čim dostupnija (ne mora odlaziti s posla ili ometati druge obveze i sl.). Usluga se provodi jednom tjedno (4 susreta mjesečno) ili svaki drugi tjedan (2 puta mjesečno), o čemu se odlučuje prije donošenja rješenja nadležnog CZSS-a, a u to su po potrebi uključeni i telefonski kontakti s obitelji, ali i kontakti s drugim dionicima usluge. Trajanje usluge je 6 mjeseci, ali se može ponoviti ako se u suradnji s nadležnim CZSS-om odluči da bi to bilo svrsishodno.

Susret u pravilu traje 60 minuta, ali obzirom na specifičnosti svake obitelji i to vrijeme provedeno s obitelji, po potrebi može biti različito.

Osim obitelji, jako je važno da članovi Mobilnog tima upoznaju i okolinu obitelji. Potrebno je, ako se kao jedan od problema pojavi npr. školovanje djece, odlaziti u školu, surađivati sa stručnom službom škole, voditeljima praktične nastave i sl.

Iznimno je važna suradnja s nadležnim Centrima za socijalnu skrb jer je našoj ustanovi potrebna pomoć pri identificiranju potencijalnih korisnika, ali i podrške u daljnjem praćenju. Za uspješnost i postizanje ciljeva ove usluge nužno je da korisnici budu suradnici te voljni raditi na sebi. Bez suradnje i otvorenosti korisnika uslugu je nemoguće provoditi, ne može se doprijeti do pozitivnih pomaka koji su izrazito bitni za procese usluge i osnaživanje samih korisnika.

Ciljevi usluge su razvijanje socijalnih, komunikacijskih i životnih vještina članova obitelji kako bi mogli razviti svoje potencijale te se na adekvatan način nositi sa životnim teškoćama i frustracijama. Postupak je usmjeren na jačanje obiteljske kohezije i stabiliziranje obiteljske dinamike i razvijanje adekvatnih roditeljskih metoda. Tretman se provodi prema stvarnim potrebama obitelji s kojom se radi te se na početku usluge piše individualni plan. Prilikom izrade individualnog plana uzimaju se u obzir rizični i zaštitni čimbenici, potrebe, slabosti i snage te se, s obzirom na navedeno, postavljaju ciljevi usluge. Vrlo je bitno uspostaviti dobar odnos između korisnika i provoditelja usluge kako bi ona bila što uspješnija.

Nakon završetka usluge, evaluiraju se ciljevi te se ostavlja mogućnost ponavljanja procesa ili uključivanje u neku drugu uslugu koju pruža naša ustanova ili neki drugi pružatelj socijalnih usluga. Obiteljima se uvijek nastoji pružiti potpora i osjećaj da nisu sami bez obzira na to što je usluga završila.

Anamarija Skušić, mag. socijalnog rada

KREATIVNOST U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU

Dva su najčešća značenja koja se pridaju kreativnosti:

(a) kreativnost kao stvaralaštvo, odnosno stvaranje novih i originalnih proizvoda u područjima ljudske djelatnosti

(b) kreativnost kao osobina ili skup osobina koje će omogućiti, potaknuti, izazvati kreativni produkt

Kreativnost nije samo osmišljavanje novih zamisli, uz originalnost ideje važno je i da je ta ideja vrijedna za društvo ili pojedinca i da je prepoznata kao takva.

Kreativan rad kod djece može biti originalan i vrijedan za to dijete, ali ne i za društvo, što je razumljivo s obzirom na dob djeteta. Zadaća učitelja je prepoznati potencijalnu kreativnost svakog djeteta i poticati je jer odgojno-obrazovni sustav treba djeci omogućiti sredstva za razvijanje kreativnih potencijala. Okolina koja pozitivno utječe na poticanje kreativnosti ima sljedeća obilježja: slobodu, autonomiju, uzore i izvore, ohrabrenja, nesklonost kritikama, isticanje vrijednosti inovacija i nenaglašavanje pogrešaka.

Poticajna i obogaćena okolina djetetu pruža izazove i podiže standarde njegove uspješnosti. Potrebno je stvoriti naviku kreativnosti, a poticati je možemo ako imamo mogućnosti da se uključimo u kreativnu djelatnost, kada stvaramo i pronalazimo prilike za kreativno djelovanje i kada dobivamo nagrade za kreativno ponašanje. Nastavnici bi, umjesto da sami formuliraju probleme, trebali poticati djecu da ih ona postavljaju, potom da i odgovaraju na njih; trebali bi poticati djecu na razvoj kreativnog i praktičnog aspekta inteligencije, ne samo analitičkoga dijela, što je uglavnom slučaj, te njegovati ravnotežu primjene sva ta tri aspekta; poticati djecu na preispitivanje gotovih pretpostavki; poticati ih da uče na pogreškama i dati im do znanja da griješiti nije ništa negativno; poticati ih na izlaganje razumnim rizicima; kreativno pristupati sadržajima i poticati i djecu na isto; aktivno definirati i redefinirati probleme jer što djeci damo više slobode, to će oni više i bolje naučiti kako mudro odabirati probleme i projekte kojima se žele baviti - što je i ključni element za razvoj kreativnosti; ocjenjivati i kreativnost, stvoriti poticajnu okolinu koja cijeni i nagrađuje kreativnost; osigurati vrijeme za kreativno razmišljanje i tolerirati neizvjesnost i nejasnoće te i kod drugih poticati toleranciju prema njima.

Strategije za poticanje kreativnosti su: rad u grupama, slobodno vrijeme (djeca sama biraju što tada žele raditi), aktivnosti koje nisu ograničene, imaju otvoren kraj, kreativno pisanje, crtanje, fleksibilne upute i nestrukturirano vrijeme.

Kreativne tehnike su pristupi koji omogućuju djeci shvaćanje pozitivnih aspekata kreativnosti, sagledavanje problema na različite načine, uočavanje razlika između kreativnog i nekreativnog pristupa, korištenje kreativnosti u vlastitom učenju (mnemotehnike - verbalne, vizualne, mješovite, vođenje bilješki, sažimanje, podvlačenje bitnog, korištenje audio-vizualnog materijala, kviz pitanja, izrada podsjetnika, crteža, dijagrama i sl.).

Neke od tehnika su: oluja ideja, umne karte, vođena fantazija, slučajni pojmovi, šest šešira, okidač novih ideja, šest univerzalnih pitanja, provokacije, humor. Takve aktivnosti osim što potiču učenike da razviju svoje kreativne potencijale i motiviraju djecu, poboljšavaju odnose.

Jedna od glavnih prepreka poticanju i razvoju kreativnosti je stroga i formalna nastavna atmosfera. Ukoliko se dijete ne osjeća ugodno na nastavi i uopće ne dolazi u priliku izraziti se bez straha od podsmjehivanja ili straha od pogrešnoga odgovora, ne možemo ni očekivati da će razviti kritičko mišljenje i kreativnost. Dijete će se vjerojatno ponašati onako kako vjeruje da učitelj, tj. nastavnik smatra ispravnim, razvit će konformističke oblike ponašanja koji su u potpunoj suprotnosti s idejom kreativnosti.

Čovjek je kreativno biće. Kreator koji samo treba naučiti razviti svoje potencijale i koristiti svoje mogućnosti. Svaki čovjek ima mogućnost podijeliti s drugima svoje nove, drugačije, inovativne, nesvakidašnje kreativne ideje koje se mogu pozitivno odraziti na današnji svijet, unaprijediti ga i poboljšati. Na tom putu osobnog kreativnog razvoja djetetu su potrebni prvo roditelji koji će podupirati njegove ideje, poticati ga na istraživanje, na iznošenje svojih viđenja, svoga mišljenja, koji će ga poticati na maštu i na samostalno pronalaženje kreativnih rješenja za svakodnevne probleme s kojima se dijete susreće. Za djetetov daljnji kreativni razvoj biti će odgovorna škola, odnosno njezini odgojno-obrazovni djelatnici koji bi trebali nastavu prilagoditi učenicima, pobrinuti se da razredna klima bude ugodna i opuštena, unijeti u nastavu kreativni duh, ohrabrivati učenike, ponuditi učenicima brojne aktivnosti, te unijeti kreativne tehnike u sve nastavne predmete.

Ljiljana Bogi Tumpić, odgajatelj

Međunarodni volonterski kamp

Prvi Međunarodni volonterski kamp u Odgojnom domu Bedekovčina održan je 2015. godine u suradnji s Volonterskim centrom Zagreb. Obzirom na pozitivna iskustva i prepoznatu potrebu za novim i raznovrsnijim oblicima rada s djecom i mladima s problemima u ponašanju, nastavili smo s daljnjim razvijanjem i organiziranjem takvog vida aktivnosti i suradnje. U protekle 3 godine u kampovima je sudjelovalo više od 30 volontera iz različitih zemalja - od Portugala, Španjolske, Velike Britanije, Rusije do Srbije i Turske. Posebno nas veseli što se neki od volontera ponovno vraćaju te su tako postali naši vjerni i pouzdani suradnici.

Kroz sudjelovanje u kampovima naši korisnici na jedinstven način uče o sebi i svijetu oko sebe. To je prilika da u opuštajućem i kreativnom okruženju, povezujući se s drugima, otkrivaju i razvijaju nova znanja i vještine te šire vidike. Aktivnosti koje se nude djeci i volonterima osmišljene su na način da potiču međusobnu suradnju, inicijativu, pokazuju vlastite talente i sposobnosti. Osim interaktivnih, likovnih, sportskih i muzičkih radionica za djecu i volontere organizira se i zajednički izlet, obilazak neke od zagorskih kulturno-povijesnih znamenitosti.

Važno je istaknuti da smo se dosada uspješno povezali i s lokalnim udrugama, prije svega Bedekovčanskom udrugom mladih, te smo sudjelovali na izložbi fotografija lokalnih volonterskih aktivnosti u Zaboku povodom Dana volontera 5. prosinca 2017. godine. Ove godine nas je lokalna Mreža udruga ZAGOR izabrala kao partnera na projektu: "Na valovima volonterstva - infrastruktura za snažne i povezane zajednice" u sklopu kojeg ćemo organizirati dvije volonterske akcije te nastaviti s daljnjim unapređivanjem volonterskih aktivnosti.

U iščekivanju i pripremama za ovogodišnji Međunarodni volonterski kamp pod nazivom: "Pruži svoju ruku, podijeli svoj osmijeh". Želja nam je nastaviti s dobrom i suvremenom praksom obogaćivanja tretmanskih sadržaja na području rada s djecom i mladima te uključiti nove suradnike kako bismo zajedno stvarali bolje i poticajnije okruženje u našim zajednicama.

Maja Meić, prof. socijalni pedagog

Odnos odgajatelja i korisnika

Tko je odgajatelj?

Odgajatelj je osoba sa završenim obrazovanjem, najčešće iz područja socijalne pedagogije, socijalnog rada, psihologije i slično. Osim potrebnog obrazovanja, odgajatelj treba posjedovati ambiciju za rad s djecom i mladima s problemima u ponašanju ili pak u riziku od razvoja istih. Visoka motiviranost za rad kao i za konstantan rad na sebi odlike su potrebne za uspješan rad.

Tko su naši korisnici?

Naš korisnici uglavnom su djeca i mladi s problemima u ponašanju ili u riziku od razvoja problema u ponašanju. Među korisnike ubrajamo i članove njihove uže obitelji. Najčešće se radi o nedobrovoljnim korisnicima koji iskazuju otpor prema novoj sredini, novim ljudima i promjeni. Loša slika o sebi, nestrpljivost, agresivnost, manipulativnost, povodljivost i slično samo su neke od karakteristika prisutnih kod korisnika s kojima imamo prilike raditi. Bez obzira na to, svaki od naših korisnika je i osoba sa puno potencijala i kvaliteta koje ponekad nisu vidljive "na prvu", ali su u njima, a na odgajatelju je da te kvalitete prepozna i potakne. Važno je istaknuti da svaki od korisnika dolazi iz različite socijalne sredine i sa svojom jedinstvenom životnom pričom koja ga je oblikovala.

Koje su karakteristike odnosa korisnika i odgajatelja?

Odnos između korisnika i odgajatelja najlakše bi se moglo opisati kao turbulentan, kompleksan i izazovan. Uloga odgajatelja jest pružanje vlastitog primjera članovima odgojne skupine. Također, odgajatelj je nositelj autoriteta u grupi a nerijetko korisnicima predstavlja zamjenu za roditelja. Osim toga, odgajatelj je i dio grupe, a o ostalim dionicima grupe ovisi koju će ulogu dodijeliti odgajatelju, što znači da odgajatelj nužno ne mora biti i vođa te grupe. Korisnici neprestano dovode u pitanje integritet i granice odgajatelja kao i pravila grupe, dok je odgajatelj neprestano pred izazovom iste održati, a opet očuvati odnos s korisnicima. U tom procesu često dolazi do manjih ili većih konflikta između korisnika i odgajatelja, no oni su sastavni dio života i posla. Odgajatelj kroz odnos usmjerava, korigira i savjetuje korisnike te tako postiže veće ili manje pomake na planu promjene ponašanja i stavova. U odnosu s korisnicima i sam odgajatelj kroz primjere uči od svojih korisnika. Kao i svi međuljudski odnosi, tako su i odnosi između korisnika i odgajatelja podložni izazovima i promjenama, a kroz njih zajedno učimo i rastemo. Jasno postavljene granice i definirana očekivanja s obje strane služe kako bi suživot korisnika i odgajatelja bio što kvalitetniji i sa što manje turbulencija spomenutih na početku. Zaključno, odnos korisnika i odgajatelja temelj je odgojnog rada te svakako zahtijeva konstantna propitkivanja, vrednovanja i ulaganja s obje strane tog odnosa.

Nikolina Jurki, mag. soc. ped.

Ja, odgajatelj

Kad bi me pitali da objasnim kakav posao radim i što on podrazumijeva, obično bih zastala tražeći prave riječi dok bih se istovremeno pitala: "Kako uopće u par rečenica opisati svu specifičnost i raznolikost doživljaja i iskustava koja posao odgajatelja nosi?" Sada, s određenim vremenskim odmakom i malo više profesionalnog iskustva, mogu reći da je biti odgajatelj za mene poziv. Kako drugačije nazvati mogućnost da budeš dijelom nečijeg odrastanja i sazrijevanja baš u onom trenutku kad mu je to najpotrebnije, kad se čini da su svi, pa i onaj kome pomoć treba, odustali te da mu je budućnost unaprijed određena. Kad odgajatelj dobije tu priliku nema detaljnih uputa, jasnih putokaza ni univerzalnih rješenja. Zapravo imamo samo riječi... I želju, strpljenje, domišljatost, upornost i svoju intuiciju... Djecu i mlade s kojima radimo učimo o životu i za život. Kao što je jedna naša kolegica jednom rekla, na tom putu pojave se male iskre kad se povežemo te malo po malo gradimo međusobni odnos i povjerenje. Nekome se to čini malo, ali za nas je to ono što nas motivira i daje nadu da naš rad ima smisla.

Maja Meić, prof. socijalni pedagog

Dragi čitatelji,

pred vama je naš novi domski list kojeg vam s ponosom predstavljamo. Nadamo se da ćete u njemu pronaći nešto novo, zanimljivo, nešto za sebe. Ove godine autori tekstova nisu djeca niti naši korisnici, već djelatnici i suradnici Odgojnog doma Bedekovčina, s ciljem da vam približimo ono što svakodnevno radimo iz jedne druge perspektive.

Ovim putem zahvaljujemo svim našim suradnicima, svima koji nas podržavaju i pomažu, svima kojima je cilj jednak našem- najbolji interes djeteta.

Hvala vam na podršci, pomoći i suradnji!

Uredništvo

ODGOJNI DOM BEDEKOVČINA

Aleja

Dragutina

Domjanića 15,

49221

Bedekovčina

Telefon:

049 213 977

